

**KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 9.10.2003 Sayı: 25254)

Kanun No
4980

Kabul Tarihi
2.10.2003

MADDE 1. – 2 Mart 2001 tarihinde Belgrad’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Federal Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
YUGOSLAVYA FEDERAL CUMHURİYETİ FEDERAL HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra “Âkit Taraflar” olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Federal Hükümeti (Âkit Taraflar bundan sonra Taraflar olarak anılacaktır);

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının, diğer Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tâbi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma âkdidinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tâbi tutulmasının gerektiği hususunda mutabık kalarak ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için bir anlaşma yapılması kararıyla, Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmada :

1. “Yatırımcı” terimi :

(a) Taraflardan her birinin yürürlükteki hukukuna göre vatandaşı sayılan ve diğer Tarafın ülkesinde yatırımlar gerçekleştiren gerçek kişiler;

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki hukukuna ve nizamlarına uygun olarak kurulmuş veya teşekkül etmiş ve idare merkezleri bu Tarafın ülkesinde bulunan ve diğer Tarafın ülkesinde yatırımlar gerçekleştiren şirketleri, firmaları ya da iş ortaklıklarını ifade eder.

2. “Yatırım” terimi, ev sahibi Tarafın ülkesindeki kanun ve nizamlara uygun olarak her türlü malvarlığını, bunlarla kısıtlı olmamak koşuluyla, özellikle aşağıdakileri kapsar :

(a) hisse senetleri, sermaye hisseleri ya da şirketlere iştirakin ve pay sahibi olmanın diğer şekilleri;

(b) yeniden yatırımda kullanılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan sözleşme ile belirlenmiş diğer haklar;

(c) taşınır ve taşınmaz mallar, aynı zamanda ipotek, tedbir, rehin gibi diğer mülkiyet hakları;

(d) telif hakları ve ilgili haklar, patentler, sınaî tasarımlar veya modeller, ticarî marka, peştemaliye, teknik prosesler ve know-how gibi fikrî mülkiyet hakları;

(e) doğal kaynaklarla ilgili ulusal mevzuatlara uygun olarak, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

Söz konusu terim yatırımın yapıldığı Tarafın ülkesindeki kanun ve nizamlarına uygun olarak yapılmış tüm doğrudan yatırımları kapsar. Varlıkların yatırıldığı biçimdeki bir değişiklik, bunların yatırım olarak nitelendirilmesini etkilemez.

3. “Gelirler” terimi, bir yatırımdan elde edilen, bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla; özellikle kâr, faiz, temettüleri, sermaye kazançları, royaltiler, lisans ücretleri ve bu gibi diğer benzer ücretleri ifade eder.

4. (a) “Ülke” terimi; Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak, uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi, korunması ve yönetilmesi amaçları için yargılama veya egemenlik haklarına sahip olduğu kara ülkesini, karasularını, deniz yatağını ve altındaki toprakları ifade eder.

(b) “Ülke” terimi Yugoslavya Federal Cumhuriyeti ile ilgili olarak, söz konusu Tarafın ulusal hukukuna ve mevzuatlarına ve uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemenlik veya yargılama haklarını tatbik ettiği kara sınırları tarafından çevrelenen bölgeler yanında deniz, deniz yatağı ve karasularının ötesindeki toprakaltını ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf diğer Tarafın yatırımcıların ülkesinde yatırımlar yapması için teşvik edecek ve elverişli koşullar yaratacak ve bu gibi yatırımları kanun ve nizamlarına uygun olarak kabul edecektir.

2. Her bir Tarafın yatırımcılarının yatırımları her zaman adil ve eşit muameleye tâbi tutulacak ve diğer Tarafın ülkesinde yasal korumadan yararlanacaktır.

3. Tarafların ülkelerine yabancıların girmesi, kalması ve istihdam edilmesi ile ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak;

(a) Taraflardan her birinin vatandaşlarına, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden ilk Taraf yatırımcısının, önemli boyutlarda sermaye ve başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla ya da işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere, diğer Tarafın ülkesine girmesine ve ikamet etmelerine, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olarak izin verilecektir.

(b) Taraflardan birinin yürürlükteki kanun ve nizamları çerçevesinde yasal olarak kurulan ve diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımı olan şirketlerin, kendi seçtikleri üst düzey idarî ve teknik personeli, milliyetleri ne olursa olsun istihdam etmelerine izin verilecektir.

MADDE III

Ulusal Muamele ve En Çok Kayırılan Ulus Muamelesi

1. Her bir Taraf, kendi ülkesindeki yatırımlara ve bunlarla bağlantılı faaliyetlere, herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumda uygulanandan daha az elverişli olmayan koşullarda, ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak izin verecektir.

2. Her bir Taraf, gerçekleştirilmiş olan bu yatırımlara; kendi yatırımcılarının ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumda uygulanandan, hangisi daha elverişli ise, daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. İş bu Maddenin 1 inci ve 2 nci Paragrafının hükümleri, bir Tarafın diğer Tarafın yatırımcılarına ilk Tarafın aşağıda sayılanlar çerçevesinde garanti etmiş olabileceği herhangi bir muamele, tercih veya ayrıcalığı tanımaya zorunlu olduğu şeklinde yorumlanmayacaktır.

(a) bir gümrük birliği, serbest ticaret bölgesi, parasal birlik veya Taraflardan birinin Taraf olduğu veya olabileceği bu gibi birlikleri veya diğer uluslararası işbirliği biçimlerini kuran benzer uluslararası anlaşmalar, veya

(b) tamamen veya kısmen vergilendirme ile ilgili herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme.

MADDE IV

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı amacıyla, ayrımcı olmayacak biçimde, zamanında, yeterli ve etkin tazminat ödeyerek, yürürlükteki hukuk çerçevesinde ve işbu Anlaşmanın III üncü Maddesinde belirtilen genel ilkelere uygun olarak yapılan işlemler dışında, kamulaştırma, devletleştirme veya doğrudan veya dolaylı olarak benzeri etkileri yaratan uygulamalara maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin uygulanmasından veya öğrenilmesinden önceki gerçek piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve serbestçe transfer edilebilir olacak ve kamulaştırma tarihinden ödeme tarihine kadar, ulusal mevzuatına uygun olarak faiz içerecektir.

3. Yatırımları diğer Tarafın ülkesinde savaş, silâhlı çatışma, ayaklanma, iç karışıklıklar veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarara uğrayan Taraflardan birinin yatırımcıları, iade, kefalet, tazminat veya diğer ödeme ile ilgili olarak, diğer Tarafa, kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmamak kaydıyla, bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi daha elverişli ise, o muameleye tâbi tutulacaktır. Söz konusu

ödemeler uygunsuz bir gecikme olmaksızın yapılacak ve serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

MADDE V

Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Taraf diğer Tarafın yatırımcılarına, bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla, yatırımlarıyla ilgili özellikle aşağıdaki ödemelerin transfer özgürlüğünü garanti edecektir :

(a) gelirler,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar,

(c) Madde IV çerçevesinde ödenecek tazminatlar,

(d) yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan ana para ve faiz ödemeleri,

(e) diğer Tarafın ülkesinde, bir yatırımla ilgili uygun çalışma izinlerini almış olan bir Tarafın vatandaşlarının aldıkları harcanmamış maaş, ücret ve diğer gelirleri,

(f) bir yatırım uyuşmazlığından kaynaklanan ödemeler.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle ve transferin yapıldığı tarihte yatırımın yapılmış olduğu Tarafın ülkesindeki geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE VI

Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı, ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigorta edilmişse ve eğer bir Taraf veya onun tayin edilmiş Ajansı veya onun denetimi altında faaliyet gösteren bir tüzel kişi (bundan sonra "sigortalayan" olarak anılacaktır) diğer Tarafın ülkesindeki yatırımcılarından herhangi birine sigorta anlaşması çerçevesinde bir ödeme yaparsa, ev sahibi Taraf, sigortalayanın bu gibi hakları ve talepleri tatbiki hakkı olduğunu ve bu gibi bir yatırımcının herhangi bir hakkının veya talebinin transferini tanıyacaktır.

2. Halef olunan hak veya talepler yatırımcının asıl hak ve taleplerini aşmayacaktır.

3. Zararı karşılanan yatırımcının hak ve yükümlülüklerine halefiyet, işbu Anlaşmanın V. Maddesine uygun olarak gerçekleşen ödemelerin transferine de uygulanacaktır.

4. Bir Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın VII. Maddesinin hükümlerine uygun olarak çözümlenecektir.

MADDE VII

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasında, o yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan ihtilaflar, yatırımcı tarafından ev sahibi Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu uyuşmazlıkları, mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir :

(a) Her iki Tarafın da imzacı olmaları halinde, Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile Kurulmuş olan Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID),

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonunun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL),

(c) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesi

Şu şartla ki, yatırımcının uyuşmazlığı uyuşmazlığa taraf olan Tarafın yerel adli mahkemelerine getirmiş olması halinde bir yıl içinde nihai kararın alınmamış olması gerekir.

3. Tahkim kararları; uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf verilen kararı millî hukuku çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, iş bu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili her türlü uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar, aralarında uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık herhangi bir Tarafın talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf talebin alınmasından itibaren iki ay içinde, birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanının Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, atanmalarından itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa; Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin (2) nci ve (3) üncü paragraflarında belirtilen hallerde görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan Yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise, seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Heyeti, uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti hangisi daha sonra gerçekleşirse son beyanlardan veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkan ve diğer hakemler tarafından yapılan harcamalar, dava ile ilgili diğer masraflar Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla beraber, Tahkim heyeti re'sen giderlerin daha büyük bir kısmının iki Taraftan birince karşılanmasına karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VII nci Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuş ve hâlâ orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE IX

Diğer Hükümlerin Uygulanması

Eğer her bir Tarafın kanunları veya Taraflar arasında mevcut bulunan veya bundan sonra tesis edilen uluslararası anlaşmalar veya Tarafların imzacı oldukları diğer uluslararası anlaşmalar, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına işbu Anlaşma ile sağlanandan daha elverişli bir muamele sağlayan hükümler içeriyorsa, bu gibi kanun ve anlaşmalar daha elverişli oldukları dereceye kadar işbu Anlaşmaya üstün gelirler.

MADDE X

Danışmalar

Tarafların temsilcileri, gerekli olduğunda, işbu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili konular hakkında danışmalarda bulunacaklardır. Bu danışmalar Taraflardan birinin önerisi üzerine, diplomatik yollar vasıtasıyla kararlaştırılacak zamanda ve yerde yapılacaktır.

MADDE XI

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma onaya tâbidir ve her bir Tarafın diğerine ilgili iç onay işlemlerinin tamamlandığını bildiren iki yazılı bildirim teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin 2 nci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde mevcut olan yatırımlar yanında yürürlüğe giriş tarihinden sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacak ve işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanabilir olacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirilebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilâve bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Belgrad'da, 2 Mart 2001 tarihinde Türkçe, Sırpça ve İngilizce dillerinde, hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
(İmza)

YUGOSLAVYA FEDERAL CUMHURİYETİ
FEDERAL HÜKÜMETİ ADINA
(İmza)

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	27	546
19	98	258
27	2	53:58, 229:252

I- Gerekçeli 195 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/463